

ناصر گرشسب

در این سفر علمی، که با همراهی استاد گرامی و خانم مهندس هاله جواهری کویایی برگزار شد، فرصت بررسی دقیق تر و میدانی بخشی از میراث تاریخی ارزشمند شهر کوهپایه فراهم گردید. بافت تاریخی این شهر نمونه‌ای غنی از ساختارهای معماری سنتی در اقلیم گرم و خشک مرکزی ایران است که در دل خود بناهای ارزشمندی را جای داده است و از نزدیک شاهد مواردی که در صبح تا عصر پر از منابع عینی را دریافت نموده در محضر روابط عمومی دانشگاه بصور خلاصه با تعدادی تصویر به رویت قرار خواهد گرفت .

تصویر شماره یک نقشه هوایی شهر کوهپایه اصفهان است، کاروانسرای صفوی تبدیل به هتل رستوران در دوران متأخر شده است. نقطه شروع و پایان یا به اصطلاح فرهنگ معماری شاخص شهری د. این برنامه بود در ساعت ۷:۴۵ کلاس به صورت میدانی با شروع شرح حال چگونگی شکل گیری فضای کالبدی شهر کوهپایه از زبان استاد به میان گذاشته شد همچنین رعایت نکات ایمنی در طول بازدید تأکید و تمامی دانشجویان بخوبی رعایت نموده تا مشکلی رخ ندهد، خطوط آبی رنگ در تصویر یک مسافت بافت تاریخی طی شده از زمان فوق تا حدود ساعت ۱۴ بوده و بعد از صرف نهار در کاروانسرا، مسیر نارنجی رنگ بازدید به عمل آمده است و نقاط قرمز رنگ محل توقف مکان تاریخی هست که عبارتند: :

- ۱- آب انبار رباط که در نزدیکی کاروانسرا و بیرون از قلعه بوده از داخل بنا مشاهده به عمل آمد و توضیحات لازمه ارائه شد
- ۲- دروازه بازار و برج آن که در چند دوره تاریخی این دروازه تغییرات کالبدی را مشاهده بوده است
- ۳- راسته بازار که دیگر بجز یک گذر بدون پوشش آسمانه و چند حجره غیرفعال در یک طرف بدنه موجود نبوده و در ضلع دیگر جداره قلعه با خشت های ۴۰ در ۴۵ در ۱۰ قابل مشاهد بود در تصویر شماره ۲ قابل رویت است.
- ۴- کمی به جلو تر در هسته شهر کاروانسرا حمام که تقریباً نیمه سالم بود ولی متروکه بحث به پرسش پاسخ در میان گذاشت البته بر خلاف کاروانسرای آجری که امروزه کاربری حسینه و پخت سمنو و مراسمات ایام مذهبی در آن برگزار می شود تصویر شماره ۳

۵- مسجد زعفرانی در جوار کاروانسرای اجرایی دارای تزئینات در این بنا پای گروه را بیشتر نگه داشته تا استاد از نحوه اجرای سازه، پوشش تزئینات سخن نموده

- ۶- مسجد جامع بسیار باشکوه با چله خانه در زیر زمین این بنا که این مسجد سه نوبت نماز برگزار میشود،
- ۷- در نزدیکی مسجد جامع آب انبار محمد جعفر و خانه جواهری که یکی از خانه های ساده و پر خاطره شهر کوهپایه محسوب می شود

۸- در بخش دوم مسیر خطوط نارنجی رنگ بازدید از مسجد معصوم و دارای کالبدی متفاوت با چندین نمونه تزئینات منحصر بفرد به طولی انجامید.

۹- در ادامه به حصار شهر پرداختیم و آب انبار باغچه خان و نحوه ساخت آب انبار در دل زمین به پرسش آمد تا بدور از محل کلاس در خود بنا بتوان درک کامل نسبت به توصیف به عمل آید

۱۰- در امتداد حصار شهر و طی نمودن باغات به خانه های آل مظفری و تیموری بازدید به عمل آمد با ایوان های بسیار مرتفع، خانه غیاث پدر حافظ در مراحل پایانی به رویت و در آمد و بعدداز سوار شدن وسیله نقلیه به باز مانده دیوار یخچال شهر به پایان رسید.

نتیجه گیری

سفر علمی به شهر کوهپایه، با حضور استاد گرانقدر ، تجربه ای عمیق برای درک معماری بومی، اصول زیست پذیری سنتی، و نحوه شکل گیری فضا در پاسخ به اقلیم و فرهنگ بود. بافت تاریخی این شهر، با وجود فرسودگی، هنوز حامل ارزش های غنی کالبدی و اجتماعی است که شناخت، مستندسازی و حفاظت از آن ها برای یک به یک از دانش آموختگان این رشته جز اصول اخلاقی و خدمت به نسل آیندگان است. چند مورد کلی از یافته های این سفر استفاده از مصالح بومی (خشت، گل، آجر) حیاط مرکزی به عنوان عنصر اصلی سازمان فضایی تزئینات ساده اما اصیل در طاق نماها و درگاه ها معماری ساده اما دارای عناصر اصیل مانند گنبدخانه، شبستان، و ایوان سالم ماندن نیمی از حصار شهر

تصویر شماره ۱- نقشه هوایی شهر کوهپایه

تصویر شماره ۲-خشت ۴۰ در ۴۵ در ۱۰

تصویر شماره ۳-مسجد زعفرانی

